

Posudek vedoucího bakalářské práce

Anna Bělohradská: *Experimentální estetika Otakara Zicha*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra estetiky, 2023, 51 s.

Předložená bakalářská práce si za hlavní předmět práce zvolila téma výzkumu oblasti experimentální estetiky Otakara Zicha. Protože Zich se využitím experimentu zabýval v rané fázi své vědecké kariéry, hlavním pramenem pro práci je jeho dvojdílná rozsáhlá studie *Estetické vnímání hudby*.

Autorka si klade za cíl prozkoumat dobový přínos práce a současně zkoumat, do jaké míry se Zichovi podařilo pomocí experimentální metody prokázat, že určité dobové názory na problematiku vztahu hudby a citů byly založeny na chybném metodologickém přístupu, který se pokoušel rehabilitovat názory na podstatu hudby, které spojovaly její obsah s vyjadřováním citů. Anna Bělohradská z tohoto důvodu práci rozděljuje na dvě části. V první si klade otázky po podnětech z dosavadního vývoje experimentální estetiky a experimentální psychologie v druhé polovině 19. století a shrnuje tento vývoj zejména v druhé kapitole práce s tím, že se zaměřuje také na tematické oblasti, které byly Zichem v jeho výzkumu a následně na něm vystavěných teorií využity – zejména se soustředí na teorii večitění a významových představ. Od třetí kapitoly na základě analýzy Zichova spisu *Estetické vnímání hudby* se zaměřuje na popis příčin, které ho vedly k tomu, že toto téma znovu otevřel a detailně se zabývá tím, jak propracovává formulování výzkumných otázek a upřesňuje způsob využití psychologického experimentu, na jehož základě by získal objektivní materiál pro koncipování nové teorie vysvětlující vztah mezi hudbou a city, případně náladami. Současně se snaží prokázat, do jaké míry navazuje na svého učitele Otakara Hostinského – zde zejména upozorňuje na to, že již Hostinský v rozvíjení argumentů Eduarda Hanslicka v jeho spisu *O hudebním krásnu* zavedl polaritu mezi city a náladami, a že Zich tuto polaritu přebírá. V navazující kapitole se autorka zaměřuje na výsledky Zichových experimentů, které vypracoval do ucelené teorie tzv. významových představ v hudbě a koncipování nového systému rozlišení citů a nálad v hudbě.

Kritické připomínky k práci se týkají zejména nedotažení některých částí práce. V první řadě by měla práce mnohem pregnantněji popsat, v čem spočívaly Zichovy námítky vůči určitým dobovým teoriím, které ho přiměly k tomu, aby do tématu znovu vstoupil, přestože, jak sám v práci uvádí, se mu zdálo, že již tyto názory byly dávno přesvědčivě vyvráceny (zejména Hanslickem a Hostinským). Dále by si zasloužila mnohem větší pozornost Zichova kritika některých dobových experimentů, které se týkaly právě otázky výzkumu vztahu mezi hudbou a city; zejména zde schází rozpracování Zichových argumentů, v čem tyto experimenty byly metodologicky zavádějící a neprůkazné a jak se z této zkušenosti poučil při formulování své vlastní metodologie využití experimentu.

Na předložené práci oceňuji způsob, jímž se autorce podařilo Zichovu teorii významových představ a problematiku citů a nálad v hudbě přehledně shrnout do vypracovaných tabulek, ze kterých mnohem jasněji vystupuje Zichův přínos, který tolik nevystupuje ani z jeho vlastního textu. V tomto smyslu je příznačné, že přínos Zichovy experimentální práce nedokázal vystihnout ani filozof a psycholog František Krejčí, dobový recenzent Zichovy práce, jak

autorka bakalářské práce na několika místech demonstruje v komentáři v podčarových poznámkách.

Otázka k obhajobě: V čem podle Zicha spočíval metodologický problém kritizovaných autorů, kteří se ve svých pracích znovu při výkladu vztahu hudby a citů vrátili k argumentaci, že city vyvolávané hudbou zastupují samotný obsah hudby tím, že ho vyjadřují?

Bakalářská práce Anna Bělohradské má přehledné obsahové členění, nejsou v ní žádné technické nedostatky ani gramatické chyby, překlepy apod.

V souvislosti s výše uvedenými kritickými námitkami navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 8. června 2023

Doc. PhDr. Roman Dykast, CSc.